

Omændringer, som det har undergaaet, have slet ikke været Gjenstand for Lovgivningen, det har været Gjenstand for administrativ Bestemmelse; ja, den ærede Rigsdagsmand gaaer endogsaa saavidt, at, idet han opholder sig over, at 30 Rd. i Skolepenge her blive foreslaaede forandrede til 45 Rd., glemmer han aldeles den Bestemmelse, der indeholdes i samme Statuters § 15, hvor det Underhold, der skal betales for en Elev, er bestemt til 200 Rigsdaler, og som nu med Forhøielsen, som her er foreslaaet, kun vil beløbe sig til 175 Rigsdaler. Disse Bestemmelser om Betalingen ere undergaaede meget væsentlige Forandringer; i Aarene nogle og Tredivte bleve disse 200 Rigsdaler, ligeledes ved en reen administrativ Bestemmelse, satte ned til 120 Rd., og senere bleve disse 120 Rd. igjennem en Bestemmelse i Finantsloven forhøiede til 160 Rd., og det er derfor i Conseqvents med den Naade, hvorpaa disse Sager ere blevne behandlede i de sidste 30—40 Aar, at de nemlig ere blevne betragtede som noget Administrativt og som Noget, der altsaa meget vel kan skee gjennem Finantsloven, at Udvalget har fremsat sit Forslag. Jeg troer saaledes, at den ærede Rigsdagsmand selv vil indrømme, at det var aldeles grebet ud af Luften og savnede al Grund, naar han yttrede, at Udvalget gjennem Finantsloven skulde have søgt at gjøre Noget gjældende, der bør være Gjenstand for Lov; jeg haaber af den ærede Rigsdagsmands Oprigtighed, at han nu vil indrømme det.

Søgsbro: Jeg kan ganske slutte mig til de ærede Talere, som have anbefalet Thinget ikke at gaae ind paa Udvalgets Forslag om at nægte de 400 Rd. til Anskaffelsen af denne Samling af Oldsager til Sorø; jeg behøver ikke at opholde mig ved, hvor aldeles ufyldstgjørende de Grunde ere, som ere anførte i Betænkningen, det er allerede tilstrækkeligen godtgjort. Den ærede Ordfører har søgt ved nye Grunde at støtte dette Forslag, men det forekommer mig, at de ere ligesaa uholdbare. Han har saaledes sagt, at man har mere Gavn af at see den store Samling her end den lille Samling i Sorø, det maa jeg aldeles benægte; den store Samling overvælter let dem, som ikke

i Forveien kjende Noget til Oldsager; for de Unge er det netop godt, at der er en Haandsamling, som de selv kunne undersøge og faae Oplysning om. Han har beraadt sig paa sin tyveaarige Erfaring som Lærer i Historie; jeg maa herimod tillade mig at beraabe mig paa min Erfaring i samme Egenskab, der er omtrent ligesaa lang som hans, og dertil har jeg en Erfaring, som han selv siger, at han ikke har. Jeg har nemlig i 8 Aar brugt en saadan Samling af Oldsager ved Underviisningen i Historie og fundet det overmaade nyttigt og glædeligt for de Unge. Jeg har ogsaa en anden Erfaring, og det er, at i de 5 Aar, jeg har ført de Unge hertil Byen, for at see dens store Samling, er det blevet mig klart, at disse to Ting slet ikke kunne erstatte hinanden, enhver af dem har sin Betydning, men man kan ikke sætte den ene istedet for den anden. Han har dernæst sagt, at Oldsagerne ingen Betydning (Ordføreren: Ingen?), ja, ialfald en meget ringe, ingen videnskabelig Betydning havde for Historien. Jeg maa dertil svare, at det er meget forskjelligt, hvad man forstaaer ved Historie; der er dem, som ved Historie ikke forstaae Andet end Kongerækker og Aarstal, og der er derimod Andre, som ved Historie forstaae en Skildring af den menneskelige Udvikling igjennem de forskjellige Tider, og i den Henseende er jeg vis paa, og jeg kan sige, at jeg har Erfaring derfor, at det er en stor Glæde for de unge Mennesker at lære at kjende de Redskaber og øvrige Sager, som de ældste Indbyggere brugte heri Landet, og at det er til stort Gavn for dem at see, hvorledes Dannelsen efterhaanden fra en ringe Begyndelse har udviklet sig til noget Stort og Smukt, og i den Henseende er jeg ogsaa igjennem Erfaringen bleven overbevist om, at det kun lidet kan nytte at henvise til Afbildninger. Netop det, at de selv kunne tage Gjenstanden i deres Haand, at de kunne komme med Spørgsmaal og strax faae dem besvarede, det giver dem en Interesse og Leilighed til Oplysning, som de aldrig kunne faae ved Afbildninger. Jeg maa dernæst sige, at det har sin store Betydning, at de Unge, naar de komme til at leve og færdes paa Landet, det være sig som Embedsmænd eller som